

Nástupcovia sv. Petra a ich úrad

Matej Zaťko

22. apríla 2020 ✝ Cirkev ✝ Vatikán

Pápež – (slovo pápež pochádza z gréckeho slova pappas = Otec). Pápeža voláme Svätý Otec. Otcom ho voláme preto, lebo on je duchovným otcom všetkých veriacich, ktorí vospolok tvoria veľkú rodinu, Cirkev svätú. Svätým Otcom ho voláme preto, lebo zastáva svätý úrad. Pápež je najvyššia viditeľná hlava Cirkvi, nástupca sv. Petra na biskupskom stolci rímskom. On má najvyššiu a plnú moc nad celou Cirkvou nielen vo veciach viery a mravov, ale aj vo veciach cirkevnej správy. Jeho moc nezávisí od nijakej svetskej moci.

Kristus odovzdáva kľúče sv. Petrovi – obraz od Pietra Perugina,

Kardináli – pápežovi v správe Cirkvi pomáha osobitný zbor duchovných radcov, ktorí sa volajú kardináli. Kardinálov vymenúva pápež a patria k rozličným národom. Kardinál pôvodne znamená: kňaz, ktorý je ustanovený pre stálu službu pri niektorom chráme (incardinatus, zo slova cardo – dvere). Potom sa tak menovali prví kňazi pri rímskych farských chrámoch. Po našom by sme ich jednoducho volali: rímski farári.

Rozoznávame tri skupiny kardinálov:

a) *kardináli – kňazi* : povinnosťou niektorých kardinálov bolo starať sa o bohoslužby v štyroch rímskych patriarchálnych chrámoch, totiž v chráme sv. Petra, sv. Pavla, Panny Márie Veľkej a sv. Vavrinca. To sú kardináli – kňazi.

b) *kardináli – diakoni* : pri vykonávaní posvätných obradov posluhovali Sv. otcovi diakoni z najbližšieho okolia. To je začiatok úradu kardinálov – diakonov.

c) *kardináli – biskupi*: na výpomoc a zastupovanie v obradoch, ktoré si vyžadujú biskupské svätenie, si pápeži povolávali biskupov tiež z najbližšieho okolia. Tak vznikla tretia skupina kardinálov – biskupov. I dnes rozoznávame v zbore kardinálov tri skupiny: biskupov, kňazov a diakonov.

Kongregácie a Rímska kúria – pápež Sixtus V. (1585 – 1590) urobil v správe Cirkvi prenikavú zmenu. Z kardinálov utvoril niekoľko stálych poradných zborov, ktoré nazval kongregáciami (kongregácia – zhromaždenie). Každú kongregáciu poveril vybavovaním určitých cirkevných vecí. Keďže kardináli by neboli stačili na zdolanie všetkej práce v kongregáciách, zaujali v nich len predsednícke miesta. V niektorých kongregáciách si vyhradil predsednícke miesto sám Sv. otec. Ostatnú prácu vykonáva zbor úradníkov. Kongregácie sú vlastne po našom ministerstvá.

Všetkých kongregácií je 9 a volajú sa jedným slovom: *Rímska kúria* (posledná reforma kongregácií sa konala v roku 1988; pozn. red.):

Kongregácia pre náuku viery

Kongregácia pre východné cirkvi

Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí

Kongregácia pre kauzy svätých

Kongregácia pre biskupov

Kongregácia pre evanjelizáciu národov

Kongregácia pre klerikov

Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života

Kongregácia pre katolícku výchovu

Volba pápeža – po smrti pápeža kardináli majú sa podľa možnosti čím skôr zhromaždiť na novú voľbu, a to do toho mesta, kde pápež zomrel (obyčajne teda do Ríma). Desiaty deň po smrti pápežovej zídu sa kardináli na voľbu.

a) *pobožnosti za šťastnú voľbu*: Cez celý čas uprázdnenia Sv. stolice všetci kňazi modlia sa pri sv. omši modlitbu za šťastnú voľbu pápeža. Sviatosť Oltárna je vyložená skoro vo všetkých rímskych chrámoch ako

pri štyridsaťhodinovej pobožnosti. K Sviatosti Oltárnej schádza sa svetské i rehoľné duchovenstvo s veriacimi, aby si v úprimných modlitbách a vyzvaním Ducha Svätého vyžiadali šťastný priebeh voľby nového pápeža.

b) *konkláve*: Voľba pápeža je veľmi dôležitý úkon. Aby kardinálov nikto v tomto úkone nevyrušoval, zhromaždia sa v nejakej väčšej budove, ktorej vonkajšie chodby sa zatvoria, takže sú úplne odlúčené od vonkajšieho sveta. Táto budova sa volá konkláve (sieň, ktorá sa môže zamknúť). Tým istým menom označuje sa aj zhromaždenie kardinálov pri voľbe pápeža.

c) *konklávisti*: Okrem kardinálov v konkláve sú prítomní ešte tzv. konklávisti, čiže služobníci kardinálov: tajomník kardinálskeho zboru, spovedníci, lekári a rozliční iní služobníci.

d) *prísna tajnosť*: Všetci v konkláve pod prísahou musia zachovať o všetkom tajnosť. Kto by tajne vkročil do konkláve, hneď by stratil všetky vyznamenania, stupne, úrady a dôchodky. Akékoľvek sľuby a dohody o pápežskej voľbe sú neplatné, zakázané a trestné.

e) *trojaký spôsob voľby*: Voľba nového pápeža môže sa konať trojakým spôsobom. Prvý spôsob je jednohlasné vyhlásenie niekoho za pápeža, na návrh niektorého kardinála. – Pri druhom spôsobe sa vzájomne dohodnú, že skupine kardinálov (trom, piatim, najviac siedmym) odovzdajú svoje volebné právo, aby zvolili pápeža podľa úprav, ktoré im dal kardinálsky zbor. Tretí spôsob voľby je tajným písomným hlasovaním. Tento spôsob sa užíva najčastejšie. Zvolený je ten, kto dostane aspoň dve tretiny hlasov.

f) *priebeh voľby*: Sleduje so živým záujmom veľké množstvo ľudí, ktorí sú zhromaždení okolo paláca, v ktorom sa koná voľba. Ak je voľba bezvýsledná, hlasovacie lístky hodia do zvláštnej pece, do ktorej súčasne hodia aj trošku vlhkého sena. Modrastý dym, ktorý vystúpi z komína, je jasným znamením pre ľudí, že voľba sa ešte nepodarila. Ak sa voľba šťastne skončila, lístky spália bez primiešania vlhkého sena, takže z komína vystupuje slabo biely dym, ktorý oznamuje, že voľba sa šťastne skončila.

g) *po voľbe*: Kto je právoplatne zvolený, musí vyhlásiť, či voľbu prijíma alebo nie. Ak ju prijíma, musí oznámiť, ako sa chce volať. Novozvolený pápež prijíma nové meno na pamiatku, že Kristus Pán dal rybárovi Šimonovi meno Peter, keď ho povolal za apoštola. – Terajší pápež Jorge Bergoglio prijal meno František. Potom najstarší kardinál-diakon ohlási s balkóna ľudu, kto bol zvolený. V tej chvíli rozliaholia sa zvony, ktoré zvestujú, že voľba pápeža sa vykonala. Medzitým novozvolený pápež oblečie si pápežské rúcho, vyjde na balkón a udelí zhromaždenému ľudu požehnanie „Urbi et orbi“ (Urbi = mestu Rímu a Orbi = celému svetu).

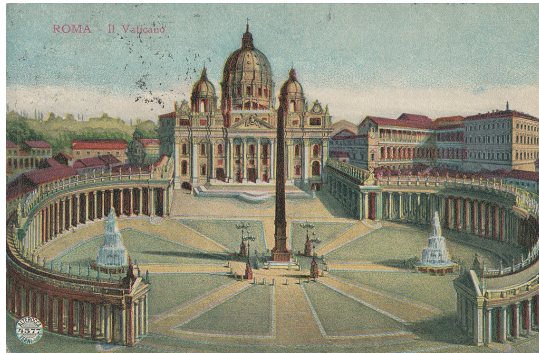
Korunovácia pápeža – V najbližšiu nedeľu alebo sviatok koná sa korunovácia nového pápeža. Nového pápeža nesú v slávnostnom sprievode na prenosnom tróne do chrámu sv. Petra. Pritom jeden z duchovných

tri razy zapáli pred ním kúdeľ a hovorí: „Svätý otče, tak sa pomínie sláva sveta!“ Potom slúži tzv. korunovačnú sv. omšu. Na začiatku sv. omše traja najstarší kardináli-biskupi modlia sa nad pápežom a prosia Ducha Svätého, aby naň zostúpil svojou milosťou. Pápež po sv. omši znovu si sadne na prenosný trón pred oltárom, kde mu najstarší kardinál diakon dá trojnásobnú korunu (tiaru) na hlavu.

Vatikán – je pápežským sídlom. Je osobitným štátom, ktorého panovníkom je pápež. Tento štát povstal z dobrodenia veriacich, ktorí pred svojou smrťou za dedičov svojho majetku ustanovili Cirkev. Pápež stal sa takto vlastníkom najväčších pozemkov. Cirkevný štát trval až do roku 1870. V tom roku však vypuklo v Taliansku revolučné hnutie a vojsko bez súhlasu zaujalo pápežské územie a vyhlásilo ho za majetok talianskeho štátu. Vtedajší pápež bl. Pius IX. na znak nesúhlasu s týmto činom vyhlásil sa za vatikánskeho väzňa. Odvtedy ani jeden pápež nevyšiel z Vatikánu a nevstúpil na územie Ríma. Takýto stav trval až do 11. februára 1929. Taliansky štát bol ochotný napraviť učenú krivdu.

Pápež bl. Pius XI. sa pokonal s talianskou vládou, ktorá vrátila Cirkvi niektoré územia bývalého cirkevného štátu a uznala územie okolo chrámu sv. Petra za samostatný Vatikánsky štát. Nový cirkevný štát sa volá Vatikánske mesto alebo Vatikánsky štát. Tu je pápež zvrchovaným panovníkom, slobodným a nezávislým od nijakej moci. Vatikánsky štát má svoju poštu, známky, peniaze, železnicu. Ako panovník má svojich vyslancov (apoštolských nuncií) v jednotlivých krajinách. Vatikán má asi 4 km. Obyvateľov má vyše 1000.

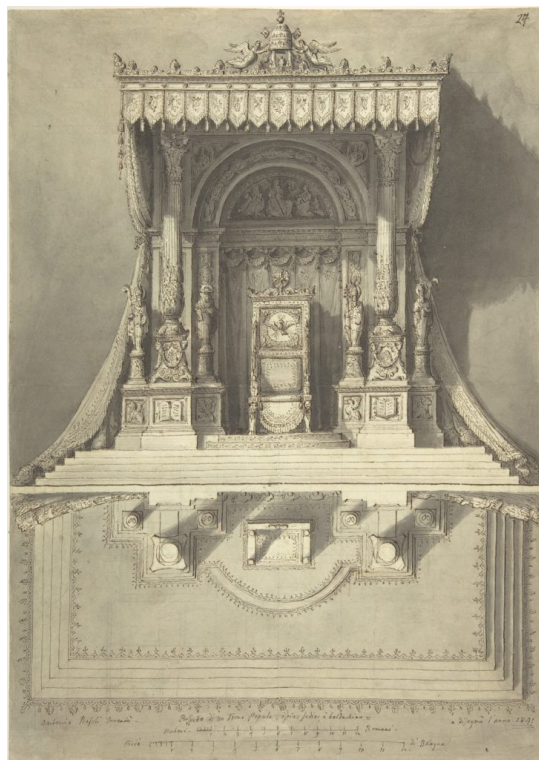
Pápežské vojsko – Pápež má právo na vlastné vojsko. Z tohto však dnes ostali iba gardy, ktoré majú len obrannú úlohu a nie útočnú.

Rady a vyznamenania – Pápež má právo udeľovať rady a vyznamenania, a to: Rad Kristov a Rad Zlatej ostrohy, tzv. Milícia Pána Ježiša Krista a Milícia Zlatá. Rad Kristov je najvyšším pápežským radom, ktorý udeľuje pápež výlučne za náboženské zásluhy a má jedinú triedu rytierov, ktorí majú kríž a zlatú reťaz. Jeho nositeľov je len dvanásť. Ďalej je Rad Pia IX. na modrej stužke s červenými okrajmi, Rad sv. Gregora na červenožltej stužke, Rad sv. Silvestra na červenej stužke s čiernym okrajom. Ďalej sú vyznamenania: záslužný kríž Pro Ecclesia et Pontifice a Bene merenti (Záslužná medaila). K vyšším radom patrí tiež uniforma, podobná uniformám diplomatov. Okrem toho pápež udeľuje šľachtické tituly: baróna, grófa, markíza, kniežata a vojvodu. Udeľuje tituly svetských i duchovných komorníkov.

Svätá stolicca – Úrad alebo úradná moc pápeža volá sa Svätou stolicou, Stolicou Petrovou alebo aj Stolicou apoštolskou. Toto pomenovanie je preto, že sv. Peter podľa židovského zvyku pri vykonávaní učiteľského úradu a pri službách božích sedával na stolicu alebo na tróne. Táto stolicca sv. Petra ukazuje sa ešte dnes vo svätopeterskom chráme v Ríme.

Prevzaté z knihy: Obradoslovie – život s Cirkvou, SSV, Trnava 1948

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/nastupcovia-sv-petra-a-ich-urad/>